

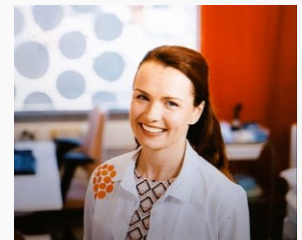
MITÄ UUTTA MAANTIELIIKENTEEN JA AMMATTIKULJETTAJIEN TYÖTERVEYSHUOLLOSSA JA AJOTERVEYSARVIOISSA

**Työterveyshuollon ja työlääketielen perjantai-meeting
28.11.2025**

Sidonnaisuudet / Heta Lindblom

- LL, Työterveyshuollon erikoislääkäri, kouluttajalääkäri, liikennelääketieteen erityispätevyys
- Työpaikat
 - Pihlajalinna Lääkärikeskukset Oy, työterveyshuollon el, kouluttajalääkäri, liikennelääkäri
 - Helsingin yliopisto, Lääketieteellinen tiedekunta, Clincium, Kansanterveystiede/tth, kliininen opettaja
- Tutkimustyö
 - Väitöskirjatutkija, Väestön terveyden tohtoriohjelma, Helsingin yliopisto
- Luottamustoimet terveydenhuollon alalla
 - Liikennelääketieteen yhdistys ry: hallituksen vpj, erityispätevyystoimikunnan jäsen
- Luento- ja kirjoituspalkkiot: Duodecim, Liikenneturva, Työterveyslaitos
- Tutkimustyöhön liittyen matka-apuraha: Helsingin yliopisto, STLY ry

SISÄLLYS

- Liikenneturvallisuus, ammattikuljettajien terveys ja työkyky
- Työterveysyhteistyö kuljetusalalla
- Ammattikuljettajien terveystarkastukset
- Miten arvioidaan soveltuvuutta ja ajokieltoa
- Traficomin uusi 'portaali'
- Ajokorttilain muutos 1.4.2025
- Liikennelääketiede, erityispätevytyminen

LIKENNETURVALLISUUS STRATEGIA 2022–2026

- Mukana kaikki liikennemuodot: tieliikenne, raideliikenne, vesiliikenne ja ilmailu
- Strategiaa ohjaa nollavisio, jonka mukaisesti kenenkään ei tarvitsisi liikennemuodosta riippumatta kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä vuoteen 2050 mennessä
- Liikenneturvallisuusstrategiassa on seitsemän strategista linjausta, jotka kuvaavat liikenneturvallisuustyön painopisteitä
 - 1) Liikenneturvallisuus on koko yhteiskunnan yhteinen asia
 - 2) Päätöksenteon on perustuttava tietoon
 - 3) Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä
 - 4) Asenteiden on muututtava liikenteessä
 - 5) Liikennejärjestelmän ja sen kaikkien osien on oltava turvallisia
 - 6) Teknologinen kehitys tuo turvallisuutta
 - 7) Lainsäädännön on edistettävä turvallisuutta

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-746-4>

AMMATTIKULJETTAJAN TYÖKYKY

Kuljettajan näkökulma

- Ajokykyinen eli ajaminen sujuu
- Ei kolareita
- Ei sairauspoissaloja (SvA) tai vain lyhyesti
- Ammattiajon luvat voimassa
- Ajokalusto on toimivaa ja omaa työtä saa toteuttaa

Työnantajan näkökulma

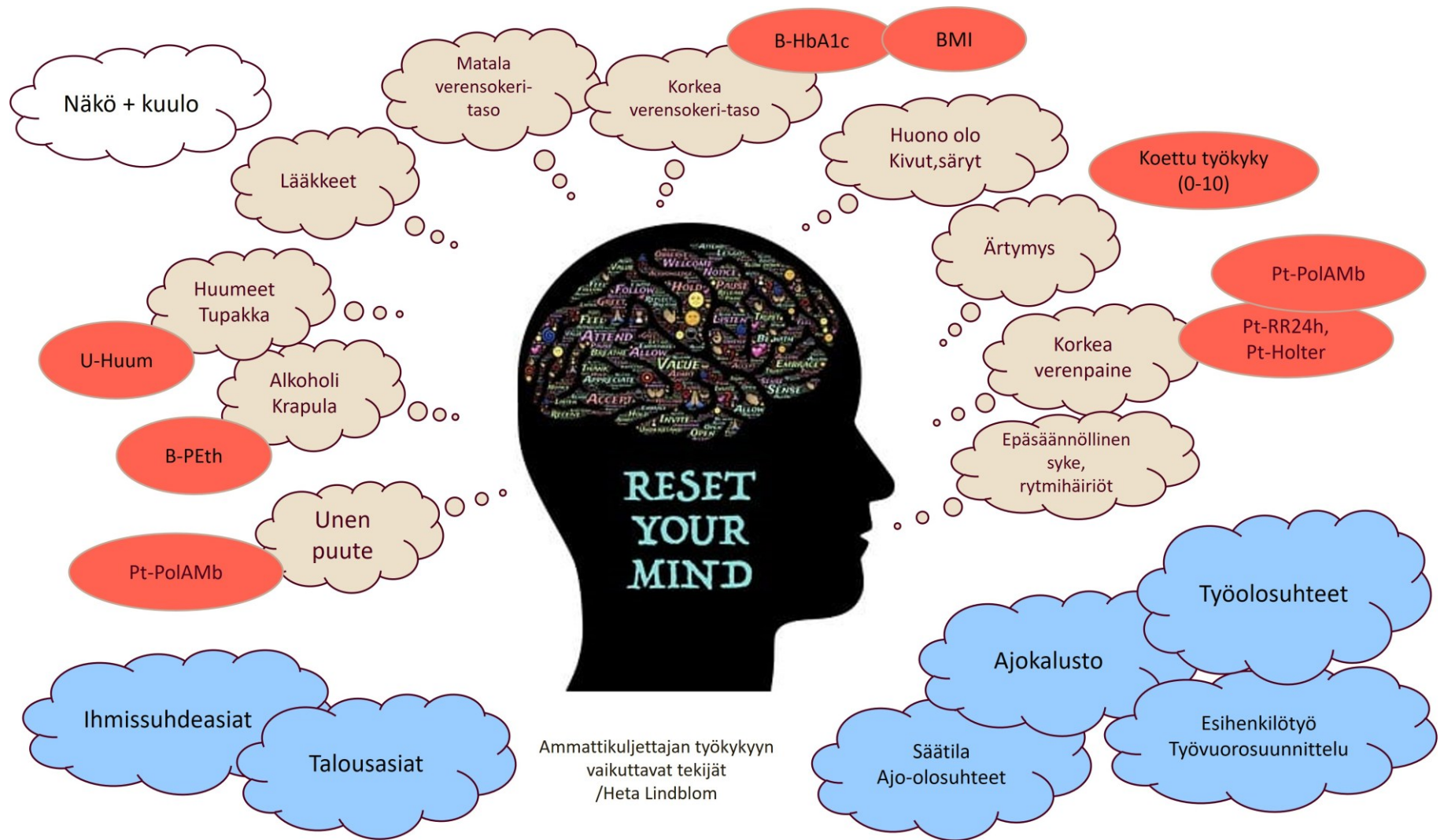
- Kuljettajalla on ammattiajoluvat voimassa
- Kuljettaja ei ole kolaroinut, eikä liikennerikkeitä
- Ei toistuvia ja/tai pitkiä sairauspoissaoloja
- Käynnistysten yhteydessä puhallutukset 0:ssa
- Yhteistyö kuljettajan kanssa ja työjärjestelyt sujuvat

Työterveyslääkärin näkökulma

- Sairauksien ja lääkitysten vaikutus työkykyyn (ajoterveys) on huomioitu
- Kuljettajan omahoito toteutuu säännöllisenä (esim. sydän- ja verenkierto, diabetes, uniapnea)
- Kuljettaja ottaa vastuuta omasta kuntoutumisestaan (työkyvyn ja ajokyvyn palautumisesta), mikäli tilanne on vaatinut SvA ja/tai ajokiellon

Ajolupa
Ajokyky
Ajoterveys
Aivoterveys

- Lisäksi mm. TULE-sairaudet (liikkumattomuus, staattinen ajoasento, yhtenäinen istuminen)
- Kokonaisriski huomattava ($1+1 > 2$)

TYÖIKÄISEN AJOTERVEYS

Lähde: Ayl Marja Huuskonen, Ajopoli Neurokeskus Varha 20.11.25 luento

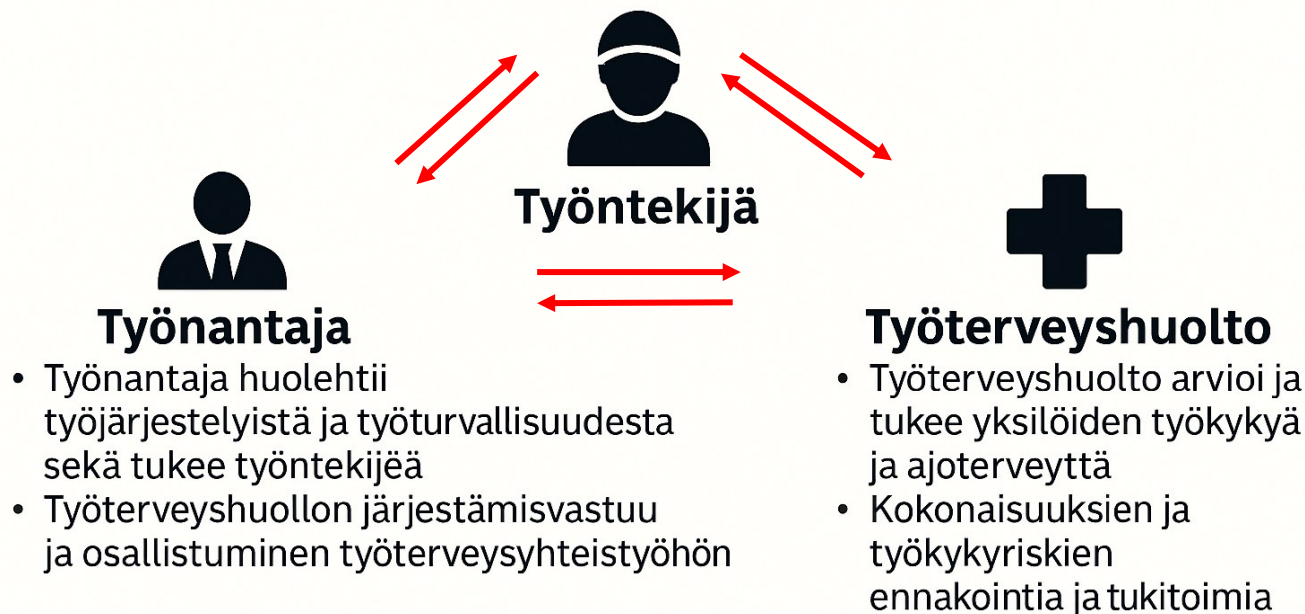
SAIRAUDET JOTKA KOROSTUVAT AJOPOLIN MATERIAALISSA TYÖIKÄISILLÄ (17-65V)

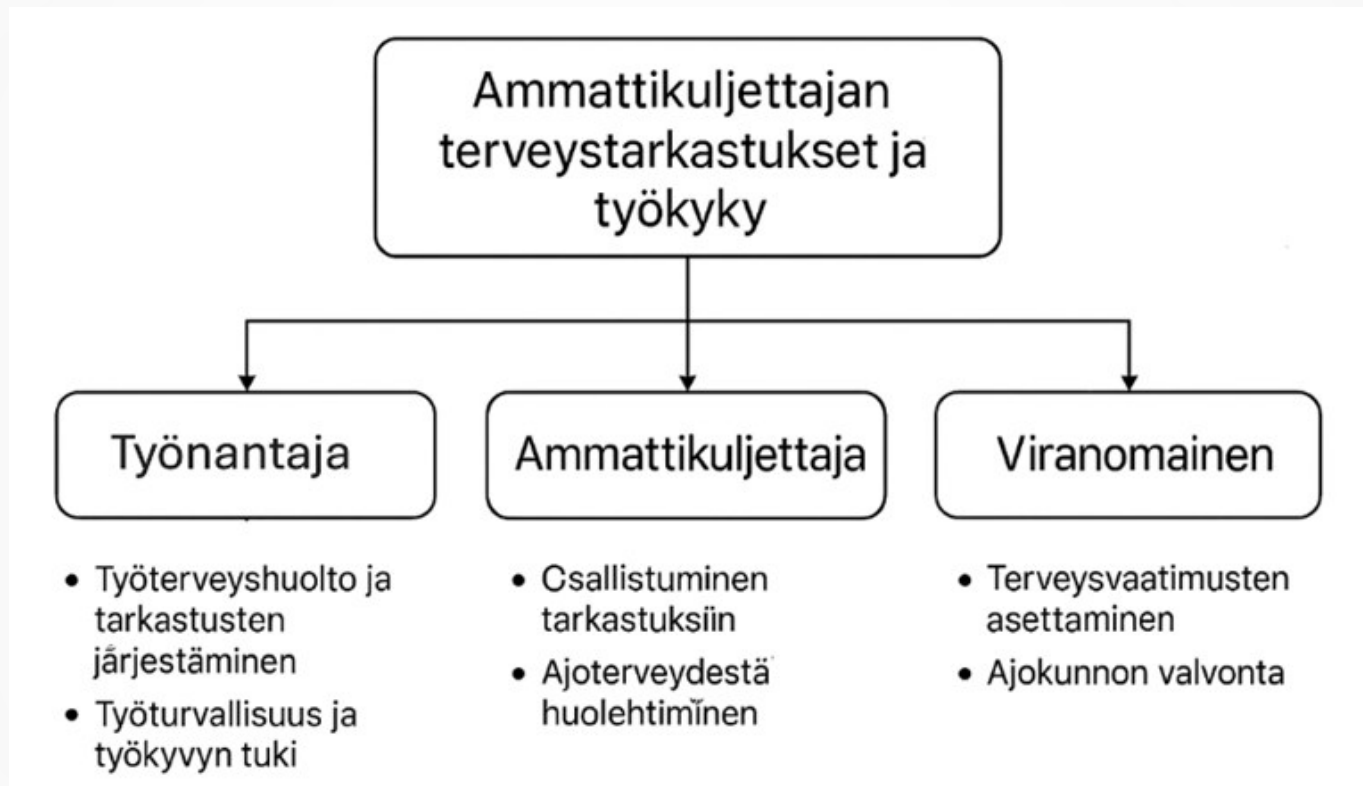
- **Kansantaudit**, josta yleisimmät ovat ennen äkillisen ajokyvyn/ajoterveyden alentumista olleita sairauksia joita olisi voitu työterveyshuollossa/pth tasolla hoitaa (DM, RR, Lipidit, lihavuus, uniapnea)
- **Neurologiset sairaudet** työikäisillä johtuen puutteellisesta primaaripreventiosta (AVH) tai perintötekijöistä, aivovammoista, kehityksellisistä syistä ja keskushermoston rappeutumisesta, dementiasairauksia, kouristukset, epilepsia
- **Kardiovaskulaarisairaudet** ja niiden liittyminen muihin sairauksiin, elvytyksen jälkitilat, pitkä QT
- **Psyykkiset sairaudet**, joiden taustalla geneettiset alttiudet, päihteiden käyttö tai aivojen kehitykselliset syyt (neuropsykiatriset sairaudet), erityisesti alle 25 v läheteissä
- **Päihdesairaudet** ja keskushermostoon vaikuttavien lääkkeiden/kemikaalien/huumeiden käyttö, riippuvuussairaudet
- **Monisairaat työikäiset**, jossa kuljettajalla on vähintään kolme perussairautta jotka yhdessä alentavat ajoterveyttä, usein vaikuttaen vireyteen, ajokognitioon, visuaaliseen havaitsemiseen/hahmottamiseen, ajomotoriikkaan ja psyykkiseen vointiin
- **Silmätaudit**, jotka vaikuttavat visukseen, näkökenttään, kontrastinäköön, poikkeuslupakysymyksiä näkökenttäpuutoksissa
- Kaikkien erikoisalojen osaamista tarvitaan, ajopoli on verkostopoliklinikka, kerran kuussa moniammatillinen raati kokoontuu

KULJETUSALAN TYÖTERVEYSSYHTEISTYÖ

Ammattikuljettaja vastaa omasta terveydestään ja työkyvystään,
Yrittäjäkuljettajilla sama velvollisuus.

JURIDIikkaA 1/2

- **Työterveyshuoltolaki (1383/2001):**
 - pykälä 1: Lain tarkoitus
 - pykälä 4: Työterveyshuollon järjestäminen
 - pykälä 12: Työterveyshuollon sisältö
 - pykälä 13: Työntekijän velvollisuus osallistua terveystarkastukseen, kohta 2.
- **Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta (708/2013):**
 - pykälä 7: Terveystarkastuksen tekeminen
 - pykälä 10: neuvonnan ja ohjauksen sisältö
- **Valtioneuvoston asetus terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töistä (1485/2001):** 2 § erityinen sairastumisen vaara; 4 § terveystarkastus; 8 § esimerkkiluettelo erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavista tekijöistä

JURIDIIKKAA 2/2

- **Työturvallisuuslaki (738/2002):** 10 § työn vaarojen selvittäminen ja arviointi; 30 § yötyö
- **Työaikalaki (872/2019):** 8 § yötyö
- **Ajokorttilaki (386/2011):** 18 § : Ajokortin terveysvaatimukset ryhmässä 2
- **Ajokorttidirektiivi (2006/126/EY, liite III)**
- **TRAFICOM määräys ajoterveyttä koskevien vaatimusten täyttymisestä (TRAFICOM/529906/03.04.03.00/2019)**
- **Tieliikennelaki (729/2018):** 7 § Ajoneuvon kuljettajaa koskevat yleiset vaatimukset

KULJETUSALAN TYÖTERVEYSHUOLTO

- Työterveyshuollon toimintasuunnitelma
- Työpaikkaselvitykset
- Alkutarkastus /määräaikaistarkastus /ajokorttitarkastus
- Sopivuus-lausunnot
- Työkykyarviot
- Varhaisen tuen -malli
- Päihdeohjelma
- Toimiva työterveyshuollon moniammatillinen tiimityö
- Haastavat työkykycaset:
 - konsultointi liikennelääkärit
 - Ajopoliklinikat (TYKS, OYS, KYS, HUS konsultaatiopkl)

Kaikessa tässä
taustalla
ajoterveys-
vaatimusten
ja työkyvyn
toteutuminen ja
seuranta

AMMATTIKULJETTAJIEN TERVEYSTARKASTUKSET

AMMATTIKULJETTAJIEN TERVEYSTARKASTUKSET

Työterveyslaitos

Ammattikuljettajien terveystarkastukset

Sisällys

Tavoite ja tarkoitus.....	2
Ammattikuljettajan määritelmä	2
Ammattikuljettajan työ asettaa erityisiä vaatimuksia terveydentilalle.....	2
Erityinen sairastumisen tai tapaturman vaara ammattikuljettajan työssä.....	2
Erityinen sairastumisen vaara ammattikuljettajan työssä.....	2
Erityinen tapaturman vaara ammattikuljettajan työssä	2
Terveystarkastukset	3
Tavoitteet.....	3
Huomioitavia sairauksia ja haasteita	3
Alkutarkastus	4
Määräaikaistarkastus.....	5
Sopivuuden arvioinnista.....	5

Työterveyslaitos

Ammattikuljettajien terveystarkastukset

Sisällys

Ammattikuljettajien terveystarkastukset ohjetta on valmisteltu Työterveyslaitoksen johdolla yhteistyössä usean eri palveluntuottajan liikennelääkärien ja liikennelääketieteestä vastaavien asiantuntijoiden sekä Varhan Ajopolin ja Traficomin kanssa

Nyt käsittelyssä lainsäädännöllisen taustan tarkentaminen ja sen vuoksi julkaiseminen tässä tänään ei ole mahdollista.

Asiantuntijayhteistyö jatkuu ja palaamme asiaan, kun lainsäädännöllinen tulkinta saadaan vietyä loppuun.

AMMATTIKULJETTAJIEN TERVEYSTARKASTUKSET

Terveystarkastukset suunnitellaan aina työpaikkaselvityksen ja tehtäväkohtaisen riskien arvioinnin perusteella. Terveystarkastusten toteutuksen tarkemmista yksityiskohdista sovitaan työterveysyhteistyössä yhdessä organisaation kanssa ja tarkastusten sisältö kirjataan toimintasuunnitelmaan

Ammattikuljettajien työ asettaa erityisiä vaatimuksia terveydentilalle (aistihavainnot, motoriiikka, kognitio) ➡ TEV-tarkastukset tarpeen

Erityinen sairastumisen vaara ammattikuljettajan työssä
Erityinen tapaturman vaara ammattikuljettajan työssä

Saako suljetulla alueella ajaa kortitta (esim. työmaa-alueella)?

SOPIVUUDEN ARVIOINTI AJOKIELTO VOIKO AJOTERVEYS PALAUTUA?

AJO-OIKEUDEN VOIMASSAOLO

LÄÄKÄRILIITTO

LÄÄKÄRILEHTI

FIMNET

...

Lääkärilehti

TERVEYDENHUOLTO

Suom Lääkäril 2025;80:e46371,
www.laakarilehti.fi/e46371

Pian ajo-oikeuden voi tarkistaa muutamalla klikkauksella

Traficom on ottamassa käyttöön uuden toiminnallisuuden lääkärin avuksi.

Anne Seppänen 20.11.2025 09.09

Petteri Harjuvaara

Lääkäri voi pian vastaanotollaan muutamalla klikkauksella tarkistaa, onko potilaalla ajo-oikeutta ja millainen se on.

Traficom on ottamassa käyttöön uuden toiminnallisuuden tätä varten.

– Meillä on kehitetty digitaalinen integraatiopiste ajokorttirekisteriin. Integraation kautta lääkäri voi tarkistaa reaaliaikaisesti hoidettavana tai tutkittavana olevan potilaan ajo-oikeudet, sen ovatko ne voimassa, tai onko henkilö mahdollisesti ajokiellossa, kertoo erityisasiantuntija, erikoislääkäri **Petteri Harjuvaara** Traficomista.

Jokapäiväistä työtä

Lääkäreille ajo-oikeusasiat ovat osa arkityötä. Ajoterveyden arviointia tulisi tehdä jokaisella lääkärikäynnillä. Vuodessa lääkärinlausuntoja ajokyvystä laaditaan noin kaksisataa tuhatta kappaletta.

– Toivomme, että mahdollisimman moni organisaatio ottaa toiminnallisuuden käyttöön, koska tilanteet ovat päivittäisiä, Harjuvaara sanoo.

Lääkärillä on lain mukaan velvollisuus tehdä viranomaisille ilmoituksia, jos ajoterveysvaatimukset eivät täyty. Ilmoitusoikeus päihdeasioihin liittyen on myös sairaanhoitajilla ja terveydenhoitajilla. Tähän asti tieto potilaan ajo-oikeuksista on perustunut vain hänen itse kertomaansa tai ajokortin esittämiseen vastaanotolla. Tämä tieto ei ole aina luotettava.

SOPIVUUS-LAUSUNTO

- Työterveyshuollon lausunto, jossa arvioidaan soveltuvuutta kuljetusalan työhön liittyen terveydellisiin tekijöihin/vaatimuksiin
- Laaditaan ammattikuljettajien alku- ja määräaikaistarkastuksissa
- Ei ole sama asia kuin Lääkärinlausunto ajokyvystä ('Ajokorttilausunto')

SOPIVUUS-LAUSUNTO

- **Altistelähtöiset terv.tarkastukset ("ESV")**
 - **Alkutarkastuksen tavoite:** Selvittää, ettei työntekijällä ole sellaista sairautta, erityistä herkkyyttä tai rakenteellista heikkoutta, jonka takia hän on erityisen altis saamaan suunnitellusta työstä vaaraa terveydelleen
 - **Määräaikaistarkastuksen tavoite:** Ottaa kantaa siihen, onko terveystarkastuksessa havaittu merkkejä työperäisestä altistumisesta johtuvasta terveyshaitasta, sairaudesta tai liiallisesta altistumisesta ja pitääkö työnantajan ryhtyä toimenpiteisiin altistumisen vähentämiseksi/poistamiseksi
- **Työn vaatimusten edellyttämät terveystarkastukset ("TEV")**
 - **Tavoite:** Selvittää, että työntekijän työ- tai toimintakyky on soveltuva työstä aiheutuvien, terveydentilaan kohdistuvien vaatimusten vuoksi
- Lausunnossa käytetään sanamuotoa:
 - Sopiva / Sopiva alla mainituin edellytyksin (rajoituksin sopiva) / Sopimaton
- **Mikäli sopimaton:** vaatii laadittavaksi todistukset: SvA + F203 (sekä lisäksi ammatillisen kunt.tukitoimet ja usein pidetään työkykyneuvottelu)

AJOKIELTO, TODISTUKSET

- **Tilapäinen ajokielto:** Suullinen ajokielto liittyy akuuttiin sairauteen tai lääkitykseen, joka heikentää ajoterveyttä /ajokykyä tilapäisesti. Tällöin myös SvA-todistus ammattikuljettajille.
- **Ilmoitus viranomaisille:** Traficom F203-lomakkeella ilmoitetaan poliisille, kun terveydentila ei täytä vaatimuksia yli kuusi kuukautta.
- **Pysyvä ajokielto ja kuntoutus:** Ajoterveys ei voi palautua tai hyvin pitkä este, jolloin tilanne vaatii kuntoutussuunnitelman ja B-lausunnot. Tavoitteena työelämään paluu muuhun työhön (ammatillinen kuntoutus)
- **Liikenneturvallisuus ja vastuunotto:** Toimenpiteiden tavoitteena on turvata liikenneturvallisuus ja tukea kuljettajan työkykyä

TIETOSUOJA

- **Lääkärin velvollisuus ilmoittaa heikentyneestä terveydentilasta ajoterveysasioissa**
 - Lääkärin on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava **poliisille**, jos hän toteaa, ettei ajokorttiluvan hakija tai ajo-oikeuden haltija enää täytä ajokortin terveysvaatimuksia terveydentilan muuten kuin tilapäisesti tapahtuneen heikentymisen tai jatkuvan päihteiden väärinkäytön takia.
- **Oikeus ilmoittaa ajoterveyteen vaikuttavasta jatkuvasta päihteiden käytöstä**
 - Sairaanhoitajalla ja terveydenhoitajalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä ilmoittaa **poliisille**, jos ajokorttiluvan hakija tai ajo-oikeuden haltija ei enää täytä ajoterveysvaatimuksia jatkuvan päihteiden käytön takia.
- Ennen ajoterveys-ilmoituksen tekemistä luvan hakijalle tai haltijalle on kerrottava oikeudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta hänen toimintakykyynsä
- **Sopivuus-lausunnot:** ESV-lausunnon saa toimittaa työnantajalle suoraan, mutta TEV-lausunto on työntekijän itse toimitettava (ellei asiasta ole sovittu toimintasuunnitelmassa ja hlö antaa luvan)
- **Ajokielto:** Työnantajalle ajokiellosta saa kertoa vain hlön luvalla, mutta korvaavaan työhön voi aina ottaa kantaa.

TIELIIKENNELAKI (729/2018)

Ajoneuvolla ajaminen, 17 § [\(13.6.2025/304\)](#) Ajoneuvon kuljettajaa koskevat yleiset vaatimukset:

Ajoneuvoa ei saa ajaa se, jolta sairauden, vian, vamman, väsymyksen tai päihtymyksen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttuu siihen tarvittavat edellytykset.

- Keskeistä on siis kuljettajan oma vastuunotto ajokielto-tilanteissa sekä jos tilanteessa on laadittu sopivuus-lausunto ja/tai SvA-todistus, niin työntekijä on velvollinen ne työnantajan tietoon saattamaan.

AJOKORTTILAIN MUUTOS 1.4.2025

- Hyvinvointialueilla, Helsingin kaupungilla tai HUS-yhtymällä ei ole enää velvollisuutta tarjota perusterveydenhuollon kautta lääkärinlausuntoja ajokorttia varten asukkailleen tai terveyskeskuksen potilaille. Lakimuutos ei koske erikoissairaanhoidoa.
- Lääkärinlausunnot ajokorttia varten tulee hankkia yksityisiltä terveystalveluiden tarjoajilta
- Ajoterveyttä arvioidaan kuitenkin edelleen entiseen tapaan kaikissa potilaskontakteissa. Kun lääkäri havaitsee, että ajoterveyden vaatimukset ovat heikentyneet, on lääkärillä velvollisuus ottaa asia puheeksi, arvioida tilannetta ja kestoja sekä tarvittaessa ilmoitusvelvollisuus poliisille
- Havaintoja 1.4.25 jälkeen:
 - Ammattikuljettajien ajokorttien tarkastussuositus työterveyshuolloissa ei tapahdu riittävästi (tarkasteluun: tth-sopimukset, tth-yhteistyö kuljetusalan yrityksen kanssa)
 - Esille on myös tullut luokatonta ajokorttitehtailua (valvira-ilmoitukset)
 - Kuljettajien vastuullisuus! Ajokiellossa ollut hakeutunut uusittamaan ajolupaansa etävastaanotolle/ piilottanut kanta-arkistotietoja

YHTEISTYÖ JA VASTUUNOTTO YHDESSÄ

- Me tarvitaan jokainen ammattikuljettaja työkykyisenä töihin!
- Tehdään kuljetusalan työterveyshuollon toiminnasta laadukasta, toimialan haasteet ennakoivasti huomioivaa ja kehitetään yhteistyöllä toimintaa ammattikuljettajien ajoterveysvaatimukset tulevat oikeasti huomioiduksi
- Voidaan jokainen osapuoli sanoa toiminnan olevan liikenneturvallisuusstrategian mukaista

LIKENNELÄÄKÄRIT

- <https://www.liikennelaaketiede.fi/>
- [Liikennelääketiede - Lääkäriliitto](#)
- Tule mukaan toimintaan ja erityispätevöitymään

 Lääkäriliitto
Läkarförbundet

Jäsenyys Työelämä Tutkittua tietoa Liitto vaikuttaa Ajankohtaista

Jäsenyys > Koulutus > Erityispätevyydet > Liikennelääketiede

Liikennelääketiede

Liikennelääketieteen erityispätevyyden suorittanut lääkäri tuntee liikenneturvallisuuteen vaikuttavat keskeiset tekijät ja voi antaa asiantuntija-arvion henkilön ajokyvystä.

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Lääketieteellinen tiedekunta

Etusivu Koulutuksia Yhdistyksestä Jäsenyys Hallitus Erityispätevyys Yhteystiedot
Jäsensivut Ajopolitoiminta Terveysperusteinen ajokyvyn arvio

SUOMEN LIKENNELÄÄKETIETEEN YHDISTYS

Tule mukaan
liikennelääketiedeverkoston

Suomen Liikennelääketieteen Yhdistys ry perustettiin 25.5.1976 liikenteen parissa työskentelevien lääkäreiden ja muiden liikennelääketieteestä kiinnostuneiden yhdyssiteeksi. Nyt yhdistykseen voi liittyä kaikki terveydenhuollon ammattilaiset ja liikenneopettajat.

Yhdistyksen tavoitteena on edistää suomalaista liikennelääketieteen osaamista koulutuksilla ja tukemalla liikennelääketieteellistä tutkimustyötä. Muodostamme monialaisen osaaajaverkoston ja vastaamme Suomen Lääkäriliiton liikennelääketieteen erityispätevyysohjelmasta. Olemme Suomen Lääkäriseura Duodecimin jäsenyhdistys.

Pyritään ennaltaehkäisemään tulevia sairauksia jotka voisivat lyhentää ajamisen aikaa kaikissa ajokorttitiluuksissa.

KIITOS!

heta.lindblom@helsinki.fi

heta.lindblom@pihlajalinna.fi

LÄHTEET

- Altistelähtöinen työterveysseuranta. Timo Leino, Riitta Sauni, Jukka Uitti, Jari Latvala ja Kirsi Karvala, Duodecim 2019.
- Lakiviitteet: Finlex.fi
- Traficom ajoterveyden arviointiohjeet terveydenhuollon ammattilaisille
<https://www.traficom.fi/fi/saadokset/ajoterveyden-arviointiohjeet-terveydenhuollon-ammattilaisille> ;
<https://www.traficom.fi/fi/terveydenhuollon-ammattilaisille>
- Työterveyshuollon terveystarkastusten lausunnot, Työryhmän raportti, toim. Sauni R. Valtioneuvoston julkaisu, STM 2020. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162583>
- Työterveyslaitos, Maantieliikenteen työterveyshuolto
<https://www.ttl.fi/teemat/tyoterveys/maantieliikenne/maantieliikenteen-tyoterveyshuolto>
- Ammattikuljettajien terveystarkastukset. Heta Lindblom, Matleena Näppilä ja Marja-Liisa Huuskonen, Työterveyslääkäri lehti 2025;43(2):18-22
- Ammattikuljettajien työterveyshuollon toteuttaminen ja haasteet. Heta Lindblom, Matleena Näppilä ja Marja-Liisa Huuskonen, Työterveyslääkäri lehti 2025;43(2):14-17
- Health-related risks in road traffic, Kalsi Juhani, Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Health, 2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-4948-6>
- Pian ajo-oikeuden voi tarkistaa muutamalla klikkauksella. Suom Lääkäril 2025;80:e46371, www.laakarilehti.fi/e46371
- Liikenneturvallisuusstrategia 2022-2026, Liikenne- ja viestintäministeriö <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-746-4>